

KOHO KOHTIA

NUMERO 24

JOULUKUU 2019

Sukukokous Oodissa lauantaina 7.9.2019

Vuoden 2019 varsinainen sukukokous pidettiin Helsingin keskuskirjasto Oodissa upeissa puitteissa. Kokouksen jälkeen oli mahdollisuus tutustua Oodin hienoihin tiloihin.



SELVIYTYMISTARINOITA: SUKUSEURA TULEVAISUUDEN VOIMAVARANA

Vanhojen muistelu, jossa ennen oli kaikki paremmin tai sitten niin kauheaa, etteivät nykyiset nuoret voi sitä edes kuvitella, nousee helposti sukuseuran toiminnassa päällimmäiseksi. Harvemmin tulee mieleen, että vanhojen muistelu voisikin olla etupäässä selviytymistarinoiden kertomista. Silloin siitä tulee voimavara tulevaisuuden kohtaamisessa. Selviytymistarinat kertovat, että aina tapahtuu yllättäviä asioita ja useimmiten on löytynyt mahdollisuuksia jatkaa eteenpäin mahdottomalta näyttäneissä tilanteissakin.

Yksi selviytymistarinoista on suomalaisten hyvinvoinnin kehitys sadan itsenäisyysvuoden aikana. Itse olen koonnut yhteistyökumppanini Antti Kariston tätä kehitystä kuvaavaa vuosikohdaintaisten kuvausten sarjaa. Työ on tietysti vielä kesken, mutta sen kestäessä olemme toistuvasti joutuneet ihmettelemään, miten tämä kaikki on ollut mahdollista. Niin epätodennäköiseltä on monessa kohtaa näyttänyt, että pieni ja sata vuotta sitten todella köyhä Suomi on voinut edetä siihen, missä se on tänään. *... jatkuu*

Siihen on tarvittu onnea ja taitoa, yrityksiä ja erehdyksiä ja mahdollisuuksia oppia kokemuksesta.

Sadan vuoden hyvinvointihistoriassa on yhdeksi ihmettelyn aiheeksi noussut 1920-luku. Miten oli mahdollista, että repivän sisällissodan runtelema Suomi sai olot vakiintumaan niin pian, niin että sodan hävinnyt osapuolikin oli pääosin mukana kunnallishallinnossa lähes heti sodan jälkeen ja jopa hallitusvastuussa Tannerin hallituksessa jo 1926-1927? Ja miten sattui käymään niin, että Suomi lähes ainoana ensimmäisen maailmansodan jälkeen itsenäistyneistä maista välttyi niin vasemmiston vallankumoukselta kuin oikeiston vallankaappaukselta? Siinä tarinassa lopulta lähes kaikki ovat sankareita.

Toinen 1920-lukuun liittyvä ihmetyksen aihe oli Suomen valtiollisen aseman vakiintuminen ensimmäisen maailmansodan jälkeen sekavassa suurempien valtojen välisessä jännitetilanteessa. Tätä ihmettä on kuvannut kokenut poliitiikan tuntija ja historian tutkija Risto Volanen syksyllä 2019 ilmestyneessä teoksessa ”Nuori Suomi sodan ja rauhan Euroopassa 1918-1922”. Helsingin Sanomissa 7.12.2019 julkaistu Aleksii Mainion arviointi kirjasta tiivistää sen sisällön otsikkoonsa: ”... kuinka vasta itsenäistynyt Suomi oli armottoman suurvaltaperin pelimerkinä”. Tässä selviytymistarinas- sa on paljon pelureita, konnia ja sankareitakin niin Suomessa kuin varsinkin muualla, monet heistä nykyisille jälkipolville tuntemattomia. Selviytymistä ja arjen sankaruutta on jokaisen ihmisen elämässä - Veikko Lavin sanoin ”jokainen ihminen on laulun arvoinen”.

Kannen kuvan eturivissä: Jussi Simpura, Eeva-Maija Mäki-Maunus, Esko Kohonen, Pinja Ijäs, Susanna Summa (takana), Pirjo Lehtinen, Teuvo Ijäs, Olli Riihihuhta.

Takarivissä:

Juho Simpura ja Noah (sylissä), Kirsti Simpura, Mikko Summa, Hilikka Summa-Pollitt, Ilkka Kohonen, Marja Hautanen, Oiva Mäki-Maunus, Rauni Riihihuhta, Ari Kohonen ja Kaija Kohonen. Kuvan otti Kaisa Kohonen.

Kuvan alareunassa on DNA-rihmastoa, joka kuvastaa yllä olevien sukulaisten yhteistä perimää!

Yksi arjen sankareista on sukuseuramme jäsen Sulo Saikkonen, jonka 90-vuotisyhdistyksen esittämään lehdessämme.

Toiseen lehden kirjoitukseen on koottu muistitietoa talvisodan evakkoretkistä 80 vuotta sitten. Jos noista vaiheista on voinut selvittää, voi monesta muustakin.

Viimeisten sadan vuoden selviytymistarinat voivat siis parhaimmillaan toimia tulevaisuuden voimavarana, ei niin, että ne olisivat selviytymisoppaita, vaan niin, että ne luovat uskoa selviytymisen mahdollisuuksiin. Juuri nyt näyttää siltä, että selviytymishaasteita on sekä vanhemmille että varsinkin nuoremmille tarjolla jopa liikaakin: talouden heilahtelut, kauppasodat ja varsinaiset sodat, diktatuurien ja imperialistien pullistelu, valehtelun ja ahneuden ihannointi, demokratian ja kansainvälisen yhteistoiminnan heikkeneminen ja kaiken takana edelleen jatkuva maailmanmittainen väestönkasvu ja ilmastonmuutos.

Kohosen sukuseurassakin on nuorisojäsenenä jo niitä, jotka tulevat olemaan elossa vielä vuonna 2100 ja näkevät yli 10 miljardin asukkaan maapallolla, miten tässä kaikessa siihen mennessä käy. Vanhimpien jäsentemme syntyessä maapallon väestö oli vain 2 miljardia! Sukuseura voisi toimia edes jonkinlaisen optimismin levittäjänä kertomalla pieniä ja suuria selviytymistarinoita. Tämä kelpaisi toimintaohjelmaksi, ja siihen suuntaan voisimme kehittää myös seuran toimintaa, tapahtumia, lehteä ja kotisivuja.

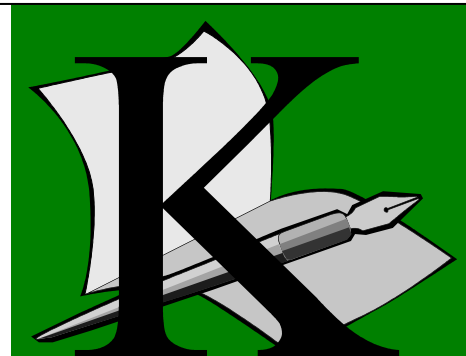
Vuoden 2020 toimintamme päätapahtuma on Kohoskahvit Mäntässä, toivomme siihen runsasta osanottoa, kts. sivu 11.

Jussi Simpura

Päätoimittaja



Kohokohtia nro 24 2019



Sisällysluettelo

sivu

| | | | |
|---|-------|--|-------|
| Kansi ja Pääkirjoitus | 1-2 | | |
| Sisällysluettelo /Lehden toimitus | 3 | Jussi Simpura 70 vuotta | 15 |
| Talvisodan evakkomuistoja | 4-5 | Sulo Saikkonen 90 vuotta | 16-17 |
| Sukuseuran 2019 varsinainen sukkokokous keskuskirjasto Oodissa | 6 | Sulo Saikkosen juhkakirja: Ei niin suurta pahaa, ettei jotain hyvää | 18 |
| Ahti Kurri: Geneettinen sukututkimus | 7 | Olli Riihuhdan muistolle | 19 |
| Lempiset muistelevat: Äidin syntymästä 100 vuotta | 8-9 | Raija Medleyn muistolle | 20-21 |
| Jussi Simpura: Kohokkaita ja lässähdyksiä | 10 | Pekka Simpuran muistolle | 22-23 |
| | | Niilo Kohosen muistolle | 24-25 |
| Vuoden 2020 sukutapahtumat | 11 | Kohosten Kohokohtia ja kuulumisia jäsenistöltä | 26 |
| Pekka Lempinen: Kiertomatka Karjalan tasavallassa | 12-13 | Juho Karhun haastavat harrastukset | 27 |
| Jussi Simpura: Sortavalan muut Kohoset | 14 | Korkean iän Kohoset | 27 |
| | | Takakansi: Keskuskirjasto Oodi | 28 |

KOHOKOHTIA

Kohosen Sukuseura ry:n
Sukulehti (Per. 1992)

VASTAAVA TOIMITTAJA:
Jussi Simpura, puh. 045-3199470

KUVITUS:
Unto Kohonen ja Pirjo Lehtinen

TOIMITUSSIIHTEERI/TAITTO:
Pirjo Lehtinen, puh. 040-561 2730

sähköposti:
aune.lehtinen@kolumbus.fi
internet:
www.khosensukuseura.fi

TOIMITUSKUNTA:
Sukuseuran hallituksen jäsenet

Otamme mieluusti vastaan jäsenistön lähettämää materiaalia. Erityisesti toivomme pikku-uutisia Kohosten Kohokohtia -palstallemme.

Johdanto: Sukuseuran hallituksen kokouksessa virisi keskustelua sukumme jäsenten evakkoreiteistä ja sijoituspaikoista. Todettiin, että nyt olisi korkea aika kartoittaa asiaa, koska niitä, jotka muistavat asioita, on enää vähän jäljellä. Päätimme levittää kyselyä jäsenistölle tietojen keräämiseksi.

Jussi Simpura on koonnut aiheesta taustayhteenvoton, joka seuraa tässä alla.

Maaliskuussa 2020 tulee kuluneeksi 80 vuotta talvisodan evakkoon lähdöstä. Olemme koonneet tähän erilaisia muisteluaineita suvun evakkokokemuksista. Mukana on katkelmia aikaisemmin lehdessä, sukuhistoriassa tai suvun piirissä valmistuneissa muistelujulkaisuissa ilmestyneistä kuvauksista. Lisäksi teimme pienen muistelukeruaan evakkoon lähteneen sukupolven lasten muistamista vanhempiensa kertomuksista.

Tätä kokoelmaa valmisteltaessa tuli vastaan Sortavalan maalaiskunnasta kotoisin olleen Aune Moilaisen nuorena tyttönä pitämä tarkka päiväkirja vuosilta 1937-1948, jossa evakkoon lähtö on kuvattu päivä päivältä. Kirja on osittain luettavissa netissä, ja sen voi myös ostaa. Tässä tiedot: ”**Aunen kirja. Nuoren karjalaistytön päiväkirja**”, toim. **Sirkka-Liisa Oikari**. Kirja on ilmestynyt vuonna 2011. Toinen netistä luettavissa oleva monipuolinen tietolähde on vuonna 2018 ilmestynyt artikkelikoelma ”**Karjalani, Karjalani, maani ja maailmani**”, toimittaneet **Pirkko Kanervo, Terhi Kivistö ja Olli Kleemola**.

Karmalan Kohosen suvun evakkoon lähdössä on huomattava, että osa suvun jäsenistä oli jo muuttanut pois Sortavalan seudulta, osa oli kaupunkilaisia tai muuta taajamaväestöä ja vain osa - tosin merkittävä osa - maaseutuväestöä, joka joutui lähtemään karjoineen, kimpsuineen ja kampsuineen. Evakkokokemus oli eri ryhmille erilainen ja tietysti myös eri perhekunnille vielä erilainen. Kohosten kohdalla oli pientä lievennystä sitä kautta, että tietävästi kukaan suvun piiristä ei kaatunut talvisodassa. Kaatuneiden perheissä tilanteet olivat vieläkin vaikeampia.

Sortavalan seudulta väestöä ei ollut juuri tarvinnut evakuoida talvisodan kestäessä, vaan lähtö tuli vasta maaliskuussa 1940. Kannakselta ja Raja-Karjalasta oli väestöä jo evakuoitu aikaisemmin kymmenin tuhansin.

Kaikkiaan evakkoon joutui lopulta 400 000 ihmistä, noin 10 prosenttia Suomen väestöstä. Ensi hätään oli valtakunnallisilla suunnitelmilla varmistettava jonkinlainen majoitus uusissa oloissa.

Varsinainen paikoilleen asettuminen vaati muita suunnitelmia, varsinkin kun yli puolet evakoista oli maanviljelysväestöä ja tarvitsi paitsi asumuksen myös viljelymaata. Talvisodan jälkeen ei lopullisessa sijoittumisessa juuri edetty, kun suuri osa väestöä palasi takaisin jatkosodan aikana vuodesta 1942 eteenpäin.

Talvisodan jälkeen Sortavalan seudun väestöä evakuoitiin lähinnä Keski- ja Pohjois-Pohjanmaalle, mutta monet etsivät tilapäisen asuinsijan myös muualta. Matkaa tehtiin ja matkan varrella majoituttiin vaihtelevissa oloissa. Tämän kirjoittajan (Jussi Simpura) muistiin on jäänyt usein kuultu kertomus siitä, kuinka Eeva Ijäs (os. Kohonen) majoittui kolmen lapsensa ja satojen muiden evakojen kanssa muutamaksi yöksi Mikkelin maaseurakunnan suureen puukirkkoon. Tämä ja monia muita tarinoita on nyt korkea aika saada talteen.

Olemme poimineet tähän seuraavaksi muutamia otteita, joita on julkaistu Sukuhistoria -kirjassa, Valamon Kohoset -kirjassa ja Sulo Saikkosen juhlakirjassa.

Samalla pyydämme jäseniämme kartoittamaan omasta lähipiiristään tähän aihepiiriin liittyviä historiatietoja, muistoja ja kokemuksia. Niitä voi lähettää sukuseuran yhteys henkilöille.

Niilo Kohonen (Juho/Yrjö) kertoo evakkomatkasta kirjassa ”Valamon Kohoset” s. 68:

Tuli maaliskuun 13. päivä 1940. Radio ehdittiin avata, ja siinä todettiin talvisodan päättyneen. Lähdimme iloisin mielin viemään viestiä lähelle asuville Pelkosille. Siellä pihalla riemuitessamme näimme Pelkosen Antin lähestyvän kotiaan raskain askelin. Hän toi tiedon sodan lopputuloksesta ja tuossa ovesta evakkoon lähdöstä. Järkytys ja suru olivat suuria!

Eno tuli kotiin ja lähti seuraavana päivänä viemään evakkokuormaa Kiteelle. Kaikki tietysti valmistautuivat lähtöön. Tuli lähdön päivä. Tehtiin toinen rekikuorma, lehmät laskettiin navetasta hankeen kirjaamaan, vaikkei sitä kauan pakkasessa ja syvässä lumessa kestänyt. Ennen lähtöä yritettiin lautasilla, joita ei voitu ottaa mukaan, heittää talon ikkunoita rikki. Hevonen edellä Nokkalan, Kohosen ja Pelkosen perheet taapersivat perässä. Matkan aikana lypsimme lehmiä hankeen. Yöksi ehdimme Närsäkkälän kylään tulevan rajan pohjoispuolelle. Aamulla matka jatkui Kiteelle. Siellä majoituimme kirkkoon. Tytöt nukkuivat saarnastuolissa ja minä äidin kanssa kirkon penkillä. Sotapoliiseilta saatiin tieto, että meidän pitäisi päästä Savonlinnaan. Äiti otti selvää, miten sinne päästäisiin. Se tapahtui kuorma-auton avolavalla. Perille päästiin, ja isäkin löydettiin. Pääosa perheestä oli taas koolla.

EVAKKOTARINOITA SUVUN PIIRISTÄ

Yksi pysäys Kiteellä

Sulo Saikkosen juhlaKirja, s. 28

Talvisodan lopulla äiti ja minut evakuoitiin Joensuuhun kuorma-auton lavalla. Päivä oli 16.03.1940 ja pakkasta oli yli -30° . Muistan, kuinka autossa oli ainakin neljän talon tavarat, naiset ja lapset. Hetekat nostettiin pystyyn keskelle kuorma-auton lavaa ja niistä tehtiin potero ihmisille tuulensuojaksi ja siihen päälle levitettiin pressu.

Matkalla oli yksi pysäys, Kiteellä. Vanhemmat ihmiset eivät pysähdyksen aikana pystyneet oikein kävelemään, koska heidän jalkansa olivat puutuneet, sillä poterossa oltiin seisoviltaan, kylki kyljessä kuin silakat purkissa. Sitten jatkettiin Joensuuhun ja kokoaamispaikkana oli kaupungin kansakoulu. Sieltä kävivät ihmiset hakemassa meitä evakkoja väliaikais-asuntoihin. Pietarisen rouva ja poikansa Juhani, äiti ja minä majoituimme Joensuun Sihtalaan, Nikolai Jantosen talon vinttihuoneeseen ja odotimme isän siviiliin pääsyä. Joensuussa isä joutui selvittämään väliaikaisesti haudattujen ja evakoiden asioita ja pääsi siviiliin vasta toukokuun lopussa 1940. Sisäministeriö tarjosi isälle virkapaikaksi Luumäkeä tai Lappajärveä. Asiasta keskusteltiin ja äiti vaikutti enemmän kuin yhdellä äänellä, että paikka oli Lappajärvi. Äidin peruste valintaan oli se, että Lappajärvi on kyllin kaukana ryssän rajasta.

Rauha Pyötsiä (Anna/Pekka) kertoo evakkomat-kasta sukuhistoriakirjassa Karmalasta kauem-malle s.181:

13.3.1940 sota loppui klo 11. – Suomalainen sotilas tulee tupaan ja kehottaa lähtemään asemalle junalle. Emmehän me mihinkään osanneet lähteä, kun ei ollut tietoa isästäkään. Käymme kylän tiellä ja aseman seutuvilla. Jo olivat ihmiset varautuneet tähän pahimpaan, koska kuormia oli tiellä menossa. Rekien sivussa juoksee koiraa ja sikaa, lehmiä talutetaan, hevosella varsa vierellään, reki täynnä tavaroita ja vielä ihmisiä kannoillaan. Vasikat sortuivat lumeen tien sivuun. ”Uukuniemelle olisi tarkoitus”, joku huutaa. Itketään ja kiroillaan. Vanhoja ukkoja, naisia ja lapsia enimmäkseen. Asemalla näimme vain eläinten tappamista, tie tykkänään tukossa Karmalaan päin. Meno oli hidasta, lehmä irtosi narustaan, eläimet olivat rauhattomia, hevonen ei tahtonut mennä eteenpäin, seisoi vaan. Kissamme juoksi uskollisena perässämme. Sitä ei saanut ottaa mukaan, konduktööri ei antanut lupaa. Asemalla oli ihmisiä, juna näytti olevan täysi, lehmät ammuivat aseman takana kylmässä varastossa. Asemalaiturilla oli piironkia, pöytää ja ompelukoneita. Tunkeuduimme junaan, jotenkin vaan siihen toisten jalkoihin. Vihdoin viimein juna lähti.

Aune Simpura muistelee Sukuhistoria -kirjassa s. 154 talvisodan jälkeistä evakko-matkaa:

Talvisodan aikana vuoden 1940 alussa harkitsimme viisaammaksi, että äitini lähtisi lehmiseen Eeva-sisareni luokse Tuoksjärvelle, siellä olisi turvallisempaa kuin yksin Ojavoisissa. Pentti oli sotatoimissa ja minä työssäni Sortavalan Osuuskassassa. Raskaat rauhanehdot kuultuani hiihdin Tuoksjärvelle neuvottelemaan, miten parhaiten äidin lähtö järjestyisi. Sovittiin, että äiti kulkee Eeva-siskon perheen mukana Kiteen kautta tuntemattomaan määränpäähän. Tottapa jossakin löydämme toisemme. Ote päiväkirjastani 18.3.40 ”Äiti meni Tuoksjärveläisten mukana Kiteelle.

En ole luonnollisesti saanut hänestä mitään tietoa. Miten lienee raukka päässyt sellaisessa ruuhkassa.”5.4.1940 työmatkalla Ouluun mennessäni kävin Limingassa äitiä etsimässä. En saanut hänestä mitään tietoa, vaikka siellä oli paljon evakkoja ja tuttujakin. Oulussa kiertelin lääninhallituksen siirtoväen osastolla, mutta tuloksetta. Eräänä päivänä kävelin kadulla ja vastaani tuli Ojavoisista Seppäsen emäntä. Kerroin hänelle huoleni äidistä, ja hän sanoi siihen: ”Kun mänet tuota ja tuota katua pitkin, niin siellä on punatiilinen työväentalo. Mänet pääovesta sisään sieltä löyät äitis”. Menin niin nopeasti kuin kypälistä kerkisin, ja siellä toisten evakkojen keskellä istui äiti. Juoksin hänen syliinsä!

Otteet kokosi: Pirjo Lehtinen



Vuoden 2019 varsinainen sukukokous Helsingin Keskuskirjasto Oodissa 7.9.2019

Syksyn 2019 sukuseuratapaaminen oli houkuttellut parikymmentä jäsentä Helsingin uuteen keskustakirjastoon Oodiin syyskuun alussa. Oodi on kaikkien kaupunkilaisten oma tila Kansalaistorilla, aivan Helsingin sydämessä Töölönlahden läheisyydessä. Täpötäysi Oodi oli jo itsessään suuri nähtävyys, jota voi suositella sukuseuran satunnaisille matkailijoille. Varaamamme tila on hulppea kokoustila nimeltään **Kuutio** ja se sijaitsee 2. kerroksessa.

Ruokailuun oli varattu aikaa ennen kokousta ensimmäisen kerroksen ravintolatiloiissa. Kokouksen lomassa joimme Kohoskahvit, ohessa tarjolla oli Oodin upeita Sydänpullia.

Kokouksen aluksi pidimme hiljaisen hetken kuluneen toimintavuoden aikana poismenneiden - **Juhani Voutilaisen, Pekka Simpuran ja Raija Medleyn** - muistoksi.

Varsinaisessa sukukokouksessa kävimme lävitse kaikki lakisäätteiset asiat. Sukuseuran hallituksessa olivat erovuorossa Ari Kohonen ja Jussi Simpura. Molemmat lupautuivat jatkamaan edelleen seuraavat kolme vuotta. Pekka Simpuran tilalle valittiin Eeva-Maija Mäki-Maunus. Hallitus jatkaa kahdeksalla jäsenellä, edellisten lisäksi siinä jatkavat Marja Hautanen, Esko Kohonen, Martti Kohonen, Pirjo Lehtinen ja Mikko Summa.



Kokoussali Kuutio oli avara lasiseinäinen tila. Etualalla: Olli Riihihuhta, Oiva Mäki-Maunus, Eeva-Maija Mäki-Maunus, Kaisa Kohonen, Ilkka Kohonen, Esko Kohonen. Taustalla Jussi Simpura.



Sukukokouksen jälkeen oli mahdollisuus tutustua Oodin monipuolisiin tiloihin. Sää oli sateinen, joten ulkopuoliset terrassit eivät tällä kertaa houkutelleet.

Toiminnantarkastajiksi kaudelle 2019 valittiin **Tapio ja Jaana Kohonen**, varatoiminnantarkastajiksi valittiin **Kaisa Kohonen ja Hilikka Summa**.

Sukuseurassa on tällä hetkellä aikuisjäseniä yhteensä 139 ja nuorisojäseniä 23. Jäsenmäärä on laskusuunnassa, koska ikärakenne on melko korkea, joten luonnollinen poistuma näkyy luvussa.

Ohjelmassa oli **Ahti Kurrin** värikäs ja mielenkiintoinen esitelmä DNA-sukututkimuksesta. Viereisellä sivulla Jussi Simpura on tehnyt selkeän yhteenvedon tästä aihepiiristä.



Nuorin osanottaja oli Juho Simpuran 2-vuotias Noah-poika, joka on tässä kuvassa isänsä kanssa.

AHTI KURRI VIERAILI KERTOMASSA GENEETTISESTÄ SUKUTUTKIMUKSESTA

Erinomainen oli myös vieraileva esiintyjämme **Ahti Kurri**, joka kertoi elävästi DNA -sukututkimuksesta.

Ahti Kurri on jo vuosia harrastanut tällaista sukututkimusta ja on yhtenä keskeisistä henkilöistä mukana Karjalan liiton Karjala-DNA -hankkeessa. Hänen selkeiltä kotisivuiltaan osoitteessa <https://www.kurrinsuku.net/1> saa hyvän yleiskuvan siitä, mistä kaikesta voi olla kysymys.

Vähän perusteellisempi esitys, joka vastaa Oodissa kuulemamme esitelmän sisältöä, on osoitteessa <https://www.kurrinsuku.net/3>. Jälkimmäistä voi suositella lämpimästi myös sen sisältämien havainnollisten karttojen ja kaavioiden vuoksi.

Näiltä sivuilta löytää heti alkuun seuraavan kuvauksen DNA-sukututkimuksen päälinjoista:

1) Tutkimus **kertoo henkilön esihistoriasta**. Se kertoo, mihin ihmiskunnan alkuhämärässä syntyneeseen "klaaniin" ja sen sukuhaaroihin henkilön suora isälinja ja suora äitilinja kuuluvat. Tutkimuksen myötä selviää, minkälaisen vaelluksen esivanhemmat ovat maapallolla tehneet, ennen kuin on päädytty nykyisille asuinsijoille.

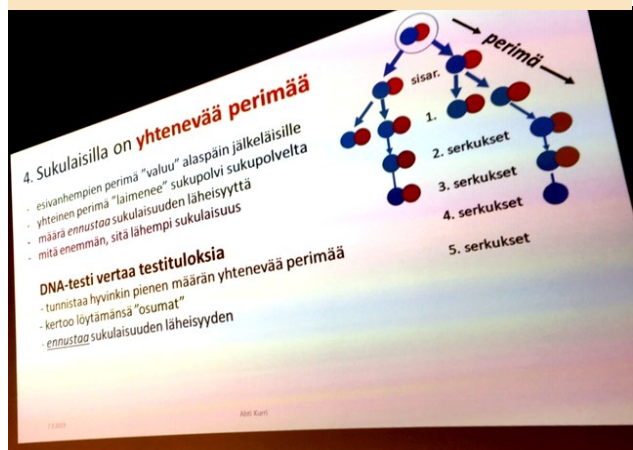
2) Tutkimus **löytää geenisukulaisia**, kun DNA-näytettä verrataan muiden testin tehneiden näytteisiin, jotka ovat tutkimuslaitoksen tietokannassa. Samalla tutkimus antaa **ennusteen** siitä, kuinka läheistä sukua kukin vertailussa löytynyt DNA-sukulainen on. Ennuste kertoo, kuinka monta sukupolvea sitten henkilön ja kunkin "osuman" viimeinen yhteinen esivanhempi on elänyt tai kuinka "mones" serkku on FamilyFinder-testin löytämä etäserkku.

Ahti Kurrin esityksestä opimme, että Suomen miesväestöstä kaksi kolmannelle kuuluu ns. N-haploryhmään, joka kantaa mukanaan Lähi-Idästä Siperian kautta kulkenutta perimää. Tätä "Niilon pojiksi" Kurrin sivuilla kutsuttua miesryhmää on enemmän itäisessä Suomessa kuin lännessä, vaikka Turun seutu myös erottuu vahvemman N-komponentin alueena. Vajaa kolmannes miehistä on I-haploryhmää, jonka perimä on Lähi-Idästä lähdettyään kulkenut läntisen Euroopan kautta. Suomen naisväestössä puolestaan ovat läntisemmät haploryhmät vahvemmin edustettuina.



Tiivistettynä voi näyttää siltä, että itäistä perimää kantavat miehet ovat Suomessa usein löytäneet läntistä perimää kantavia puolisoita. Kurrin kotisivuilla on myös ohjeet niille, jotka ovat kiinnostuneet selvittämään satojen ja tuhansien vuosien takaisia juuriaan geneettisen sukututkimuksen keinoin. Tarjolla on myös mahdollisuus etsiä esi-isiä ja "etäserkkuaan" eri puolilta maailmaa. Tätä etsintää tehtäessä on hyvä muistaa, että jokaisella on noin 10 sukupolven päässä – 300-400 vuotta sitten – jo jopa 1000 eri esivanhempaa ja kauemmas mentäessä jopa miljoonia. Ei siis kannata kehittää päässään mielikuvaa siitä, että jokin yksittäinen linja näistä tuhansista on nykyisin elävän sukumme muita tärkeämpi lähde – ei silloinkaan, kun tarjolla voisi olla nimekkäitä esivanhempia.

Olisi tietysti jännittävää, jos myös Kohosen sukuseurassa joku tai jotkut uskaltautuisivat selvittämään kaukaisia juuriaan näillä nykyaikaisilla menetelmillä ja vielä uskaltautuisivat niistä raportoimaan muille sukuseurassa. Yleisellä tasolla ei tällaisiin selvittelyihin pitäisi sisältyä kiusallisten paljastusten vaaraa.



LEMPISET MUISTELEVAT - ÄIDIN SYNTYMÄSTÄ 100 VUOTTA 2.11.2019



Kuvassa vasemmalla: Aki (Hannun poika), Tiina (Pekan tyttö), Pekka, Kimmo (Lipon poika), Markku, Heikki. Oikealla: takana Minna ja Ville (Heikin lapset), Timo, Lippo ja Hannu.

Me Lempisen sisarukset kokoonnuimme yhteen kahdeksantoista vuotta sitten. Aihe kokoontumiseen oli se, että isämme Laurin (Anna) syntymästä tuli täyteen 100 vuotta, siis 5.1.02. Paikalla olivat silloin muistini mukaan lähes kaikki sisarukset sekä lisäksi heidän perheen jäseniään.

Silloin oli päällimmäisenä tarkoituksena se, että halusimme käydä läpi vanhoja valokuva-albumeja ja muita muistoja. Vanhoista ennen sotia otetuista kuvista puuttui henkilöiden nimiä ja muita tietoja. Pyysimme mukaan serkkumme Erkki Lempisen (August). Nyt jo edesmennyt Erkki oli v.1925 syntyneenä käynyt koulupoikana Helylässä ja muutenkin tiesi niistä vuosista enemmän.

Nyt, kun menneenä syksynä 2.11.19 tuli vuorostaan 100 vuotta täyteen äitimme Martta Lempisen (os.Tuunainen) syntymästä, päätimme uusien tapaamisen. Kokoontumistilaisiinkin saatiin sama kuntoiluseura Jogging Teamin kerhotila Karjaan Maasillasta, jossa oli mahdollisuus saunomiseen ja iltapalaan.

Enempää ohjelmaa ei kyllä tarvittukaan, kun paikalla olimme me 6 veljestä ja 5 lastamme. Siskomme Helena ei Oulun seudulla asuvana ollut paikalla

Tässä hieman äitimme elämänvaiheita ja perhe taustaa:

He asuivat sotiin saakka Harlun pitäjän Läske-län kylässä, siis noin 30-40 km Sortavalasta itään Laatokan lähellä. Isä oli Paavo Tuunainen, sahatyömies Läske-län sahalla. Häntä emme kerinneet tavata, koska hän kuoli jo aikaisin 40 luvulla. Äidin äiti oli Anna Tuunainen. Hän kävi luonamme Pinjaisissa 50-luvulla. Muistan kuinka yhteiseen valokuvaan mentäessä ei saanut olla pelkissä uimahousuis-sa, piti laittaa ns. paremmat housut päälle. Minä kävin 16 vuotiaana Karhulassa mummin luona kesällä -60, olin siellä melkein viikon. Lapsia heille oli siunaantunut 7 kpl. Äidin Toivo-veli kaatui jatkosodan alkupuolella, Helvi-sisko menehtyi vaikeaan sairauteen vuonna -46. Äidin vanhin sisko Siiri ja nuorin sisko Anja asuivat Helsingin seudulla perheineen koko elämänsä eläkeikään saakka.

... 100 v. juhla jatkuu

Kaksoset Lea ja Leo asuivat perheineen Karhulan seudulla. Mummi ja naimaton tytär Sylvi asuivat Karhulan Suulisniemessä. Anna-mummi kuoli vuonna -73, hänet on haudattu Karhulan hautausmaalle.

Äidin nuorin sisko Anja oli ollut 9-vuotias, kun he joutuivat lähtemään sotaa pakoon. Kysyin kerran mitä hän muistaa Läskelästä. Hän sanoi, että erityisesti on jäänyt mieleen tervalle tuoksuvat juoksuhaudat, eikä hän oikein muuta haluaisi muistellakaan. Kipeä asia tuo pakkosiirtolaisuus.

Vuonna -91 osallistuimme seuramatkaan Sortavalaan. Mukana meitä oli veljekset Timo, Lippo, Pekka ja Heikki sekä Erkki-serkku. Välipäivänä löytyi Sortavalan satamasta paikallinen Ladayrittäjä. Hän tarjosi palveluksiaan edullisesti koko päiväksi. Niinpä lähdimme retkelle molempien vanhempien kotikyliin Helylään ja Läskelään. Kummastakin kylästä löysimme vanhempiemme kotitalot, tosin pahasti ränsistyneinä. Isän kodissa oli asukkaita, mutta äidin kodissa oli laudat ikkunoissa ja talo asumaton, pystyssä kuitenkin. Helylän kylän Erkki pystyi esittelemään tarkasti, hän näytti jopa paikan, josta Anna-mummi oli aina ottanut saunavihtarpeet.

Äidin Läskelää varten olimme etukäteen pyytäneet ajo-ohjeen ja selvityksen kylästä. Niiden avulla löysimme suoraan perille. Otimme valokuvia ja niiden perusteella hän tunnisti paikat. Jälkeenpäin kasattiin kuvista albumi ja annettiin se hänelle lahjaksi.

Vanhempamme olivat todennäköisesti tutustuneet Helylän puusepäntehtaalla. Sota-aikana Lauri-isä oli armeijan palvelussa noin kolme vuotta, vaikka oli jo reilusti ikämies. Äitimme oli ollut ainakin muonituslottana. Sodan loppuvaiheessa tie siis toi heidät siirtolaisina Pinjaisiin.

Äitimme kuoli 9.12.02 ja oli silloin 83-vuotias. Tämä huumorintajuinen, lempeä ja hiljainenkin Karjalan tyttö jätti perinnöksi tähän maahan 7 lasta, 16 lastenlasta, 16 lastenlastenlasta ja yhden vielä seuraavaakin sukupolvea, jos nyt oikein laskin. Eiköhän lukumäärä loppupäästä vielä kasva. Ainakin kolme näistä lapsenlapsista on elänyt ja työskennellyt eri puolilla maailmaa: Brittein-saarilla, Australiassa ja Uudessa-Seelannissa, ehkä muuallakin. Näin se suku leviää!

*Muisteli esikoinen,
Timo Lempinen*

Sukuhistoriakirjassa ”Karmalasta Kauemmalle” kerrotaan Lauri Lempisestä seuraavaa s. 74:

Anna ja Gabriel Lempisen suurperheen sisaruksista kuudentena tai oikeastaan seitsemäntenä syntyi **Lauri Lempinen (1902-1972)**. Hän oli perheen toinen Lauri, nimetty samannimisen vuotta aikaisemmin syntyneen ja vauvana kuolleen veljensä mukaan. Kirsti Niemi kertoo enostaan Laurista: Hän asui vuoteen 1939 saakka Helylässä, jossa asui lapsuudenkodissaan ”isäntäpoikana” käyden tehtaalla töissä. Kuuleman mukaan erittäin hyvä laskemaan sekä hyvämuistinen. Viljeli kotitilaa vanhempien ikäännyttyä. Nuorena hän oli innokas urheilija, lähinnä juoksija. Hänen jälkeläisensäkin ovat menestyneet suunnistuksessa ja juoksulajeissa. Avioiduttuaan vuonna 1944 Lauri asettui asumaan Pohjan kuntaan, jossa sai työpaikan Billnäsin tehtaalta.

Otteen lisäsi: Pirjo Lehtinen

KOHOKKAITA JA LÄSSÄHDYKSIÄ

Tämänkertainen kohokkaitten ja lässähdysten tarjoilu perustuu sanontoihin ja sananparsiin. Nämä ovat sellaisia, jotka ovat painuneet lapsesta asti mieleeni äitini Aune Simpuran kertomina ja hänen äitinsä, mummoni Aune (Agneta) Kohosen (os. Kekäläinen) käyttäminä. Itse en koskaan tavannut mummoani.

Sananparret sopivat kohokkaiksi ja lässähdyksiksi, kun ne joskus kutkuttavat kuulijaansa, mutta eivät aina eivätkä kaikkia kuulijoita. Varsinkin väärin ymmärrettyinä ja väärissä tilanteissa käytettyinä ne voivat lässähtää pahasti. Mutta oikeaan aikaan ja oikeassa paikassa niistä syntyy kohokkaita.

Jokainen voi nyt itse arvioida, voiko jokin alla olevista kolmesta muistamastani sananparresta yltää jopa kohokkaaksi.



Moa pie varas, vihollinen piälläs voanii

Tämä oli oikeastaan loitsu, jota käytettiin, kun satuttiin näkemään käärme. Ajateltiin, että käärme pyrkii pakoon maan sisään jostakin sopivasta kolosta, ja maata pyydettiin sulkemaan kolot, jotta käärme jäisi maan pinnalle ja voitaisiin hävittää.

Nuo viisautes siulla vielä männöö syyveissäiskii

Näin saatettiin vastata lapselle tai nuorelle ja kokemattomalle, joka esitti vanhemmille ihmisille vahvaa tietoa ja näkemystä jostakin asiasta, josta vanhemmilla oli melko varmasti parempaa tietoa.

A kanasko pojilla potkitat?

Tämä sananparsi oli minulle arvoitus koko lapsuuteni ajan. Sitä käytettiin, kun lapsi tyytymättömänä vanhemman päätöksiin uhkaili vastatoimilla. Ajatus selkenee vähän, kun yrittää muotoilla lauseen arkinyksyomeksi: Aiotko käskeä kanasi poikaset minut potkimaan?

Samanlainen löytyy Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen (KOTUS) sananparsikokoelmasta Kurkijoen kohdalta: ”Kanoillaaks heä potkittaa vai kissallaa raovittaa?” Selitys on tyly sananparren kuulijan kannalta - tätä käytetään ”vähäpätöisen ihmisen kiukuttelusta ja uhkailusta”.



Rohkaisen sukuseuran jäseniä elvyttämään näittenkin sananparsien käyttöä. Varoitustarrassa voisi kyllä lukea: Edellyttävät käyttäjältään tilannetajua ja kohtuutta, kuulijaltaan itsehillintää ja opiksi ottamista.

Vuoden 2020 sukutilaisuudet

Kevään 2020 Kohoskahvit Mäntässä Serlachius- museo Göstassa

Aika: Lauantaina **16.5.2020** klo 12- noin 16
Osoite: Joenniementie 47, 35800 Mänttä

Ohjelma:

klo 12:00 Tervetuloa Göstaan, tulokahvit

klo 12:30 Göstan opastettu kierros:

Seuraa myös sukuseuran
kotisivuja!
www.kohosensukuseura.fi

Tutustumme näyttelyihin kartanossa ja paviljongissa. Opas selvittää etukäteen, onko Göstan kokoelmissa Sortavalan seutuun liittyviä tauluja ja sortavalalaislähtöisten taiteilijoiden töitä. Tällaiset ehdot täyttäviä taiteilijoita olisivat esimerkiksi **Pekka Halonen** (vaimo Myllykylästä, Väinö Hämäläisen vaimon sisko), **Tyko Sallinen** (vaimo Riekkalansaaresta), **Väinö Hämäläinen** (vaimo Myllykylästä, Pekka Halosen vaimon sisko), **Verner Thome** (maalauksia Sortavalasta), **Olavi Pulkkanen** (Tulolansaaresta) sekä **Daniel Johannes Pesu** (Sortavalan lyseon piirustuksen opettaja, syntynyt Sortavalassa).

klo 13:30 Omatoiminen tutustuminen Göstan näyttelyihin, puistoon ja museokauppaan

klo 15:00 Yhteinen ruokailu **Hilma ja Onni –ravintolassa** Vilppulassa (5 km), Keskuskatu 11.
Palaute: Kerrassaan mahtava ruokapaikka. Kodikas, siisti ja tunnelmallinen!

Sukuseura maksaa tulokahvit ja opastetun kierroksen. Ruokailu on omakustanteinen, valitsemassamme ravintolassa on kohtuullinen hintataso.

Ilmoittautuminen pe 8.5.2020 mennessä:

Pirjo Lehtinen, p. 040-561 2730 tai Eeva-Maija Mäki-Maunus, puh. 050-533 3807

Syksyn 2020 Kohoskahvit ja sukuseuran varsinainen sukukokous syys - lokakuussa 2020



Varsinainen sukukokous tullaan pitämään syksyllä Helsingissä **Karjalatalolla**, Käpyläänkuja 1, 00610 Helsinki. Puh. 09-7288170. Asiasta tiedotetaan tarkemmin jäsenkirjeellä elokuussa 2020.

KIERTOMATKA KARJALAN TASAVALLASSA - MIELEEN PAINUVA KOKEMUS

PIETARI - VIENAN KEMI - SOLOVETSK - BELOMORSK - UIKUJOKI - PETROSKOI-
MANDROGI - PIETARI

Lankomiehiet **Pekka Lempinen** (Anna/Lauri) ja **Håkan Lindqvist** (tässä jutussa Håkke) ovat olleet aina matkailusta kiinnostuneita ja sitä paljon harrastaneet. Muutama vuosi sitten he olivat osallistuneet kansalaisopiston matkailua koskevaan keskusteluryhmään. Silloin oli aiheena ollut Laatokan kierros, joka oli toteutettukin. Sen kokemuksen perusteella kaveruksille oli syntynyt ajatus, että sielläpäin voisi käydä pitemmälläkin reissulla. Koska Håkkin puoliso on matkailualan yrittäjä, hän pystyi antamaan tietoa ja hoitamaan käytännön järjestelyt. Niinpä matka päätettiin toteuttaa 26.7. - 2.8.2018.

Etukäteisvalmisteluissa piti ottaa huomioon monta seikkaa. Mukaan ei saanut ottaa lainkaan isoa matkالاukkua, vaan kaikki tarvittava oli saatava mahtumaan kahteen kassiin. Tämä ihmetytti tietysti ensin, mutta syy kyllä selvisi pian matkan aikana. Pekan piti myös keliakiaapotilaana saada gluteenitonta ruokaa, onnistuisiko se itänaapurissa? Niinpä hän tarkkana miehenä teki itselleen tarvikelistan ja hankki kaiken etukäteen. Listalla oli 51 eri asiaa, joista iso osa oli pienikokoisia, niin mahtuisivatko sittenkin kahteen kassiin?

Matkaan lähdettiin Karjaan asemalta 26.7.klo 8.20 aamujunalla. Helsingissä vaihdettiin Pietariin menevään Allegro-junaan. Pietariin saavuttiin iltapäivällä. Siellä oli ruokailu ja kiertoaajelu ennen siirtymistä Laatokan asemalle, josta yöjuna Muurmanskiin lähtisi. Ensimmäiset ”OHO” -elämykset tulivat vastaan heti asemalla. Junassa oli nimittäin 23 vaunua ja se sisälsi vain 4 paikan makuuhyttejä.

Lisäksi ne olivat ns. sekahyttejä. Löytyihän se oma hyttikin lopulta. Pojat saivat molemmat alapetin paikat, olisikohan ollut turistietu. Yläpetillä oli vain yksi venäläinen mies. Vaunujen päädyssä oli yksi WC. Joka vaunussa oli oma konduktööri, jolta sai tilata pientä tarjottavaa. Aikataulun mukaan Vienan-Kemissä oltaisiin noin 13 tunnin päästä.

(kuva 1)



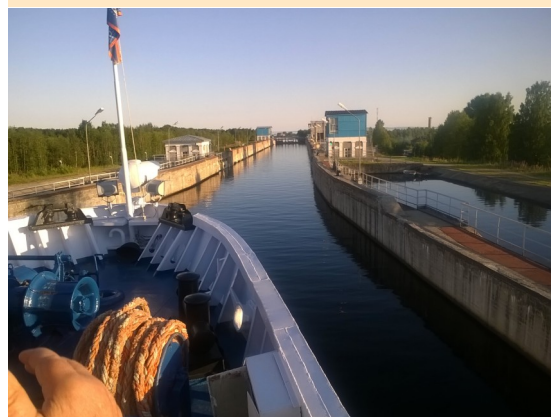
Muutaman matkatunnin jälkeen Olhavan asemalta hyttiin asetui topakan oloinen venäläistäti. Hän kiipesi vielä vapaana olleelle yläpetille ja matka jatkui. Nyt huomattiin, miksi matkatavaraa ei saanut olla enempää, hytti oli todella ahdas. Yön aikana juna kulki sellaisten sota-aikana tutuiksi tulleiden kaupunkien ohi kuin Lotinanpelto, Petroskoi, Kontupohja sekä Karhumäki.

Vienan - Kemiin saavuttiin toisena matkapäivänä aamupäivällä. Sen jälkeen siirryttiin bussilla satamaan ja laivalla Solovetskin saarelle. Majoituimme hotelli Solovkiin. Lounaan jälkeen oppaan johdolla tutustuimme linnoitusalueeseen ja luostariin (**kuva 1**). Poikien mukaan tuhat sanaakaan ei riitä kertomaan vaikutusta, jonka nämä paikat saivat aikaan! Kaikki oli suurta, historiallista ja vaikuttavaa. Luostari alueen linnoitusmuuri on yli kilometrin mittainen, 10-13 m korkea ja noin 6 metrin paksuinen. Muurissa on 8 tornia ja 7 porttia. Sisäpuolella on 9 kirkkoa. Tässä yhteydessä emme pysty paneutumaan tarkemmin siihen. Jos asia enemmän jatkuta kiinnostaa, niin kirjallisuudesta ja Internetistä löytyy varmasti lisätietoa.

Kolmantena matkapäivänä tehtiin retki Sekirnajavuorelle ja Svjato-Voznesenskin skiitalle. Skiitta on sivuluostari ja vuori on saaren korkein kohta. Muistoristi siellä kertoo saaren vankila-ajoista. Samasta aiheesta saatiin lisätietoa, kun käytiin saaren vankila-ajoista kertovassa museossa.

Illalla siirryttiin laivaan, joka vei matkailijat Sorokkaan (Belomorsk). Nyt tuli ensimmäinen sulkua vastaan (**kuva 2**). Valokuvaus oli ehdottomasti kielletty ja sotilaat olivat läsnä. Täältä oli kuljetus Sosnovetskiin, jossa jokilaiva odotti (**kuva 3**). Illallinen nautittiin laivalla n. klo 24.

(kuva 2)



... Pekka Lempinen ... matka jatkuu

Neljäntenä aamupäivänä tehtiin laivalta käsin retki Uikujoen suistoalueen kivikautisille kalliopiirroksille. Seuraavana ohjelmassa olivat lounas, vapaa-ajan vietto sekä illallinen laivalla. Laiva lähti myöhään yöllä pitkin Uikujokea kohti Uikujärveä ja Stalinin kanavaa. Matkalaiset totesivat, että kanava rakenteet ja vieressä olevat rakennukset olivat hyvin hoidetun näköisiä, mutta heti sivummalla oli vähemmän hoidettua. Sulkuja oli 19 kpl, 15 km:n matkalla jopa 7kpl. Yön aikana matka jatkui jokiristeilynä pitkin Uikujokea ja Stalinin kanavaa.

Viidennen matkapäivän aamusta matka jatkui pitkin peilityyntä Uikujärveä ohi kauniiden karjalaiskylien. Suomea puhuva laivan henkilökuntaan kuuluva henkilö piti esitelmän Stalinin kanavasta. Hänellä oli niin epäseltävä ja pieni kartta, että siitä ei saanut oikein selvää. Muut kanssamatkustajat olivat nähneet, että Pekka ja Härke olivat tutkiskelleet pitkin matkaa isoa Karjalan tiekarttaa. Niinpä se pyydettiin nähtävälle, joten esitelmä selkeni huomattavasti. Pojat olivat saaneet kartan Lipolta, ja näin vanhat suunnistusmiehet pääsivät taas esille.

Kanavasta vähän vielä - maisema muuttui. Suurin osa oli metsäistä rämettä, kanava oli kapea ja matala, siten käyttökelpoton muulle kuin paikallisliikenteelle. On uskomatonta, mikä hinta sen rakentamisessa on maksettu esim. ihmishenkinä laskettuna. Aikaisin kuudennen päivän aamuna ohitettiin Poventsa eli oltiin Äänisjärvellä. Kun Äänisen maisemista oli saatu nauttia oikein kunnolla, lähestyttiin kohti länsirannalla olevaa Petroskoita. Kaupungissa oli ensin lyhyt opastettu kiertokävely, jonka aikana kerrottiin kaupungin vaiheista, käytiin mm. Otto Wille Kuusisen patsaalla.

Aiemmin kun oli suvun puitteissa selvitelty Laurivaarin elämisiä välirauhan aikana, oli esitetty yhtenä kantana se, että hän olisi ollut myös Petroskoissa töissä. Mielipide oli perustunut vanhoihin tehdasvalokuviin. Tämä ei tunnu oikein uskottavalta. Sen aikaiset sahat ja tehtaathan olivat aika samannäköisiä.

(kuva 3)



Koska oli muutama tunti aikaa, ja parivaljakko huomasi, että lähistöllä oli Petroskoin Puusepäntehdas -niminen firma, pojat saivat päähänsä käydä katsomassa, näkyisikö siellä jälkiä suomalaisista. Tehtaanportin vahtikopissa istui eläkeikäinen naishenkilö koppalakki päässä. Heti huomattiin, että hän puhuu vain venäjää. Vähän aikaa polpotettuaan hän soitti jonnekin ja antoi kohta luurin Pekalle. Puhelimessa oli murtaen suomea puhuva naisääni. Pekka selitti asiansa, näin muutamana kerran luuria vaihtamalla asia selvisi, melkein ainakin! Tulkki sanoi, että porttivahti haluaa tietää minne te aiotte tukkikuormanne viedä? Portin ulkopuolella oli koko ajan seisonut tukkirekka kuormineen. No sekin selvisi, ja pojat pääsivät tutustumaan konttorirakennuksessa olevaan museo-osastoon. Laurista ei kuitenkaan jälkiä löytynyt. Illalla oli lähtö laivalla kohti Syväriä.

Seitsemäntenä päivänä syötiin aamiainen laivalla. Syväri-joki osoittautui suurelta osin niin leveäksi, että laivat mahtuivat kohtaamaan, se näkyi myös liikenteessä. Yksi vanhempi mieshenkilö matkaseurueesta osasi myös kertoa rintamalinjan vaiheista sodan aikana. Hänen mielestään suomalaisten ei olisi pitänyt ylittää jokea sotimisen aikana. Mielenkiintoista.

Syväriin voimalan sulun kautta (kuva 4) matka jatkui kohti Mandrogin perinnekyllää, joka on rakennettu turisteja varten. Kylässä voi seurata työnäytöksiä, tehdä matkamuisto-ostoksia tai käydä Votka-museossa. Matka jatkui ja auringon laskeutua saavuttiin Laatokalle.

Nevajoen suulle Pähkinälinnaan saavuttiin kahdeksannen päivän aamuna. Suurkaupunki Pietari hämmötti maisemassa. Laituripaikan saatuaamme oli kuljetus Suomen asemalle. Sen jälkeen lähdettiin Allegro junalla kohti kotimaata.

Parivaljakon kertomaa kuunnellessa tuli mieleen, että missähän välissä he ovat kerinneet nukkua, mutta kai se toisilla käy vähemmälläkin.

*Poikien jutuista muistiinpannut vapaasti,
Timo Lempinen*

(kuva 4)



KOKOELMIEN KÄTKÖISTÄ: MUISTIINPANOJA SORTAVALAN MUISTA KOHOSISTA

Aika ajoin on tarvetta järjestää ja käydä läpi pöydälle ja hyllyille kertyneitä kokoelmia. Yhdessä sellaisessa kokoelmassa minulla oli muistiinpanoja Sortavalan seudun **muista Kohosista**. Meillä on aina ollut tiedossa, että Karmalan Kohoset olivat vain osa Kohosten suuremmasta joukosta. Samalla tietysti muistuu mieleen, että yksi Kohosten pääjoukoista - Sortavalan Kohosten lisäksi - asuu Lappeenrannan seuduilla, josta Sortavalan Kohosten esi-isätkin ovat luultavasti tulleet 1600-luvun alkupuolelle. Muita pääjoukkoja ovat Sortavalan naapurin Kiteen Kohoset ja Impilahden Kohoset. Kohosten pääjoukot olivat 1930-luvulle keskenään suurin piirtein yhtä suuret, jos arvion pohjana käytetään sodissa kaatuneiden luetteloja.

Paikannimissä Kohonen esiintyy nykyisin Lemin ja Savitaipaleen rajalla, talonnimenä Kohosenkylässä, naapurinaan talo nimeltä Kohoi. Toinen Kohonen on muutaman kilometrin tuosta lounaaseen, Savitaipaleen puolella. Sortavalan Kohosetkin kulkivat pitkään nimellä Koho. Sekä Sortavalassa että Impilahdella oli Kohonen talonnimenä, yksi niistä Karmalanjärven rannalla sijainnut Karmala N:o 14, sukuseuramme kantapaikka. Myös Kerimäellä (Kesälahdella), aivan Kiteen rajalla, oli Kohonen -niminen talo.

Kokoelmista löytynyt muistiinpano Karjalatietokannan henkilöhausta viittasi siihen, että kaikki Sortavalan seudun Kohoset ovat samaa Karmalan tienoilla asunutta alkujuurta. Impilahden Kohoset näyttäisivät erkaantuneen pääjoukosta jo 1600-luvun lopulla.

Toinen erkaantuminen tapahtui 1700-luvun alkupuolella, kun Sammel Coho muutti Sortavalan maalaiskunnan Lavijärvelle Otsoisten kylään Laatokan rannan tuntumaan, runsaan

viiden kilometrin päähän Karmalasta lounaaseen. Otsoisten Kohosia oli monilukuinen joukko ennen sotia.

Kolmas jakaantuminen oli ilmeisesti vuoden 1800 vaiheilla, kun Tuomas Kohonen (Karmala nro 14) näyttäisi eronneen veljestään Petter Kohosesta - tai toisin päin .

Tämä Petter, Karmala N:o 14:n isäntä, oli sukuseuramme pääjäsenistön varhaisempia esiisiä, ensimmäinen viiden peräkkäisen sukupolven Pekka Kohosten sarjassa. 1800-luvulla Karmalassa ja Helylässä ja lähiseudulla asui siis sekä Petterin että Tuomaksen jälkeläisiä melkoinen joukko. Heillä oli myös kolmas velli, Heikki (1767-1833). Hänen jälkeläisistään ja asuinpaikastaan ei ole toistaiseksi tietoa.

Kiteen Kohosten haarasta: epäselvää toistaiseksi on, ovatko Kohoset tulleet sinne Sortavalasta vai ehkä suoraan Lappeenrannan seudulta, josta Kiteellekin pääsi Saimaata pitkin. Yleensä Sortavalan seudulla muuttoliike suuntautui Sortavalan päin sekä lännestä, Savonlinnan-Kerimäen-Kesälahden-Uukuniemen-Kiteen suunnasta että etelästä Laatokan rantaa pitkin Jaakkiman kautta. Harvinaisempaa oli muutto Sortavalasta esimerkiksi Kiteen suuntaan. Kiteellä tehdyistä suuhistorioista löytyy mainintoja Kohosista jo 1600-luvun lopulla, esimerkiksi vuosina 1664-1723 eläneen Liisa Väistön puoliso Olli Kohonen. Mutta lisäselvittelyjä tarvitaan, jotta yhteys Sortavalan Kohosiin tai sen puuttuminen selkiytyisi.

* * * * *

Jussi Simpura 70 vuotta 20.5.2019

Lähes jokaisen sukuseura-aktivistin takana on puoliso, joka myös saa osansa sukuseuratehtävistä. Tässä merkkipäiväkirjoituksessa kerron, miltä sukuseuratoiminta ja -toimija näyttävät kotipiiristä katsottuna. Jussin kohdalla on kysymys siitä, voiko tätä 70-vuotiasta pitää mitenkään ”vanhuksena”, jollaisina 70-vuotiaita vielä muutama vuosikymmen sitten pidettiin. Tuosta tulee mieleen oman vaarini 70-vuotispäivä Tampereella 1950-luvulla. Seurakunta oli lähettänyt edustajansa onnittelemään, ja hän tiedusteli ovella tullessaan: ”Täälläkö tämä onniteltava vanhus asuu?”. Vaarin puoliso piti tällaista puhuttelua suurena loukkauksena, koska sana ”vanhus” toi mieleen raihnaisen ja syrjään vetäytyneen henkilön. Vaari oli silloin vielä aktiivisesti monessa mukana, samoin kuin nyt 70-vuotias Jussi omilla toimissaan.

Jussin ohjelmaan mahtuu sukuseuran lisäksi muutakin. Viimeiset viralliset asiantuntijatehtävät päättyivät 2019. Muutaman vuoden ajan hän on yhteistyökumppaninsa Antti Kariston kanssa laatinut Suomen hyvinvoinnin satavuotiskatsusta. Välillä hän käväisee harrastamassa kaikenlaisia kieliä; tänä talvena ovat esillä olleet bantukielet ja niiden hänen mielestään mielenkiintoinen rakenne. Pinttyneenä tilastomiehenä hän on aina valmis oikomaan muiden etupäässä virheellisiä käsityksiä maailman tilasta ja tulevaisuudesta. Kotona saamme päivittäin kuulla pienoisluentoja milloin mistäkin: suomen kielestä ja varsinkin sen väärinkäytöstä julkisuudessa, väestöennusteista tai kansansaduista. Luentojen kielenkäyttö voi olla melko säälimätöntäkin! Toisaalta Jussin innostuminen erilaisista asioista on myös iso ilo ja pitää mielen liikkeessä.



Syntymäpäiväkahvilla olivat mukana vas. Kiti Simpura, Jussi Simpura sylissänsä pikku -Vivian, Jarkko Simpura ja Kirsti Simpura. Toisessa kuvassa isänsä onnittelee Juho Simpura.



Sukuseuran kukat ja Karjalan Liiton onniteluadressin kävi luovuttamassa Pirjo Lehtinen.

Kiinnostus sukuseuraan ja sukututkimukseen ovat Jussilla äitinsä Aunen peruja. Aune kertoi lapsille ja lapsenlapsille pienestä pitäen paljon muisteluja lapsuusvuosiltaan. Sukua oli paljon ja sitä tavattiin usein, ja 50 serkun ja sadan tai parinsadan pikkuserkun joukossa tarvittiin systemaattista otetta. Tämä näkyy Jussin toimissa sukhistorioiden parissa. Kohosen suvun historian lisäksi hän on jo kymmenisen vuotta luonnostellut isänsä suvun Simpuroiden historiaa, samoilta Sortavalan seuduilta kuin Kohosetkin. Myös puolison sukujuurien selvittely on ollut esillä vuosia. Siinäkin on edetty 8 sukuhaaraa pitkin lounaisessa Suomessa, Viipurissa ja Pohjois-Savossa jopa 1500-luvulle asti. Koti, perhe, sisarukset ja suku ovat aina olleet Jussille tärkeitä ja näyttää siltä, että virtaa riittäisi näihin toimiin edelleenkin. Syntymäpäivää ei vietetty sen suuremmin, varsinkin kun Jussin veli Pekka kuoli kolme viikkoa sitä ennen. Sen vuoksi myös peruttiin kevään 2019 Kohoskahvit, joita oli suunniteltu kakkoskotiimme Mikkeliin syntymäpäivän aikaan.



SULO SAIKKONEN 90 VUOTTA 10.11.2019

Tervetuloa



90 –vuotispäivilleni

Kuva on otettu
Kimpuran kaupungissa, Sortavalassa!
Siinä pieni miehenalku katselee luottavaisin
mielin tulevaisuuteen - melko pitkälle
elämä on kantanutkin!

*Iskä ja ukki,
appi ja häspi,
melkoinen kuski - JOU!*

*Viisi on naista,
vaihdajoinen kaistaa,
luovien täytyy - JOU!*

*Irja osaa ruokaa laittaa,
suvulle se tietty maittaa,
aamupala - klassikko,
Sulon kattaus tip ja top - NAM, NAM!*

*Älkää tapelko,
tulkaa keskelle,
luunappi otsalle - JOU! (automatkoillamme...)*

*Kaasua, kaasua,
kytkin ja vapaalle, souda ja huopaa - JOU!*

*Ripe duunaa käsityöt,
Maikki hoitaa muuttotyöt,
pikkutyöt hanttiin laittaa,
roolit voi jo uusiks laittaa - OH -HOH!*

Iskä ja appi...

Helppo tunnistaa, räppihän kertoi meidän iskästä, joka vietti 90-v juhliansa marraskuun alussa 2019.

Iskä aloitti perhejuhlan lainaten Viulunsoittaja katolla -musikaalin sanoja *Nousee päivä, laskee päivä*. Näitä nousuja ja laskuja oli kertynyt 10.11.19 mennessä 32850. Summaten menneitä aikoja ja juhlatilannetta, hän totesi käyttävänsä ensimmäistä kertaa kunniamerkkejä. Niitä kuulemma käytetään seuraavan kerran 10 vuoden päästä, jos Luoja suo. Poikkeus olisi, mikäli Sale ja Jenni kutsuisivat sitä ennen linnan juhliin, mutta se lienee epätodennäköistä... Äiti - Irja oli ehdottanut, että juhlissa veisattaisiin virsi, eikä iskällä ollut mitään sitä vastaan. Iskä oli rohkea ja teki yksimielisen päätöksen, ettei virttä kuitenkaan veisattaisi, vaan hän luki virren 471. Tosin äidiltä taisi kysyä ensin. Päivänsankari kertoi olevansa kaikin puolin tyytyväinen elämäänsä ja erityisesti takataskussa olevaan viiden vuoden ajokorttiin.

Juhlaan kuului paljon hyvää ruokaa ja kahviakin juotiin. Ohjelma oli saikkosmaisen rentoa ja epämuodollista. Tuija kertoi maljapuheessaan porukalle vuoden 1929 tuotteista ja tapahtumista.

...jatkuu:

SULO SAIKKONEN 90 VUOTTA



Musisoinnista vastasivat lastenlapset; oli *Harmaita silmiä* ja ismän ja äiteen häävalssi *Metsäkukkia* - tanssin. Maikki ja Tuija olivat väsänneet Iskä- räpin ja me Annen kanssa olimme myös lopulta mukana jouaamassa. 100% yllätyksenä meille kaikille äitee lauloi ilman säestyksiä rakkauslaulun: *Pitkä ollut on yhteinen tiemme, tyyntä myrskyä matkalla sen. Sitä vuodetkaan voineet ei muuttaa, uutta voimaa syvä rakkaus toi.*

Kaikki 12 lastenlasta (lastenlastenlapset eivät ikiensä puolesta vielä olleet jakelussa mukana) valitsivat ran-
domista pikkutavaroista esineen, josta tuli jotenkin ukki mieleen. Sitten jokainen kertoi ääneen ajatuksensa. Välillä kertomukset tulivat naurun kanssa, välillä kyy-
nelten. Summa summarum voi sanoa, että ukki on kai-
kille todella tärkeä! Mukana juhlistamassa oli myös
muutama vanhemmilleni tärkeä ystävä. Hillevi totesikin
puheenvuorossaan, että Saikkoset on meidän bestikset!

Ei niin suurta pahaa, ettei jotain hyvää

Me sisarukset olemme kahdessa ryhmässä - on pikkulikat ja isot likat. Pikkulikat, Anne ja Tuija, olivat helmikuusta asti - meidän isojen likkojen tietämättä - tehneet yhteistyötä ismän ja äiteen kanssa. Iskä oli muistellut elämänsä Karjalassa, Helsingissä ja sitten Pohjanmaalla. Hän oli kirjoittamistaan vihoista lukenut ja Anne kirjoittanut tekstiä koneelle. Äitee oli kokannut ja saanut tehdä sitä melko usein kevään aikana. Anne ja Tuija kävivät tekstiä vielä yhdessä läpi moneen ker-
taan. Iskä valitsi kuvat ja Annen Antti työsti sitten niitä. Kirjan etukannessa komeilee kuva vihki-
kengistä, jotka iskällä oli juhlassakin jaloissaan. (*Kirjasta enemmän seuraavalla sivulla*)

Viikkoa ennen juhlia oli opus valmis; *Ei niin suurta pahaa, ettei jotain hyvää - Sulon kanssa taipaleella*. Uskomaton saavutus ja ponnistus kaikilta!! Juhlan loppuksi saimme kaikki lapset, las-
tenlapset ja ystävät omistuskirjoituksella kukin oman kirjamme. Kiitos ihanasta juhlasta!

Tanhuanpään Ritva-Liisa



Kuvassa vasemmalta:

Anne-Mari_Maunumaa
Tuija-Leena Saikkonen
Sulo Saikkonen
Ulla-Maija Saikkonen-Mahne
Irja Saikkonen
Ritva-Liisa Tanhuanpää

SULO SAIKKOSEN 90-VUOTISJUHLAKIRJA: EI NIIN SUURTA PAHAA, ETTEI JOTAIN HYVÄÄ

Sukuseuramme aktiivijäsen **Sulo Saikkonen** (Anna/Aino) täytti 90 vuotta 10.11.2019. Syntymäpäivänsä kunniaksi hän julkaisi omakustanteena perheen voimin laaditun juhlakirjan ”Ei niin suurta pahaa, ettei jotain hyvää” (229 sivua, runsas kuvitus). Sukuseura onnittelee vielä jälkikäteen tässä julkaistavalla kirjaesittelyllä. Sen voisi tiivistää hyvin lyhyeksi: onpa monia käänteitä, vauhtia ja vaarallisia tilanteita ja paljon hauskoja sattumuksia hauskaasti kerrottuna. Niitä on 90 vuoteen mahtunut. Kirjan alaotsikko on ”Sulon kanssa taipaleella”. Elämäntaipaleen taittamiseen viittaa jo kirjan kansikuvakin, Sulon hääkengät vuodelta 1955. Ovat kuulemma käyttökunnossa edelleen ja olleet käytössäkin merkkipäivän yhteydessä. Toinen kuvayllätys on kirjan takasisäkannessa. Siellä on tietoa Sulon itsestään teettämästä geenitestistä, ilman turhia selityksiä: ”96.4 % suomalainen, 2.1 % kreikkalainen ja etelä-italialainen, 1.5 % mesoamerikkalainen ja andilainen”. Tämä on ilmeisesti ensimmäisiä sukuseuran piirissä tehtyjä geenitestejä ja tulos on sekä odotettu että yllättävä: meillä on joukosamme myös inkojen jälkeläisiä?

Kirja etenee aikajärjestyksessä lyhyinä kertomuksina erilaisista tapahtumista, matkoista ja sattumuksista. Apuna Sulolla on ollut perhekunnan jäseniä ja apuvälineinä omien kokoelmien ja muistiinpanojen lisäksi muun muassa isänsä Heikki Saikkosen päivittäisiä kalenterimerkintöjä 40 vuoden ajalta. Ajassa ja paikassa matkailaan 30-luvulta sotavuosiin, jälleenrakennukseen, opiskelupaikkoihin ja työpaikkoihin sekä opinto- ja virkistysmatkoihin jo 50-luvulta alkaen. Tarina ulottuu tietysti nykypäivään saakka. Paikkoina vilisevät Sortavala, Joensuu, Lappajärvi, Hämeenlinna, Helsinki, Lapua ja monet muut.

Kuviin mahtuu paljon ihmisiä, perhettä ja sukua, ystäviä ympäri maata ja maailmaa. Perheen merkitys niin Sulon lapsuudessa kuin hänen ja Irjan perheen muodossa tulee vahvasti esiin. Monitaitoinen, hyvällä silmällä ja tarkalla kädellä varustettu mies on jättänyt matkan varrelle paljon kättensä jälkiä.



Sulon lasinpalasista tekemät työt saavat ansaittua näkyvyyttä. Kirja on myös opettavainen retki kaikille autoista kiinnostuneille. Se kertoo elävästi, miten tultiin Automieheksi isolla A:lla sodanjälkeisessä Suomessa ja miten valtavia muutoksia autoalalla on tapahtunut.

Laajan kirjan koko sisältö aukeaa vasta lukemalla. Teksti on helppolukuista ja tarinoivaa ja vie lukijaa eteenpäin. Kysymys ei ole kuitenkaan vain tarinoinnista, vaan mukana on myös paljon elämäkokemusta ja näkemystä elämänarvoista. Sen sävy on myönteinen: kaikenlaista sattuu, kaikenlaisista voi selvitä ja kirjan otsikko osoitautuu todeksi. **Ei niin suurta pahaa, ettei jotain hyvää.**

* * *

Sulo Saikkonen kertoo, että kirja on kirjoitettu ennen kaikkea omalle perhepiirille, seuraaville sukupolville eikä se ole laajemmassa levityksessä. Sulon kanssa on kuitenkin sovittu, että yksi kappale kirjaa on lainattavissa sukuseuran esimieheltä (Jussi.Simpura@gmail.com; puh. 045 3199 470) kuukaudeksi kullekin lukijalle.

Tämän vuotisen Kohokohtia -lehden sisältöön kuuluvissa evakkomuistoissa (s. 5) julkaisemme Sulon luvalla hänen kirjastaan katkelman, joka kuvaa talvisodan evakkoon lähtöä. Se on kirjan sivulta 28 ja otsikoitu ”Yksi pysäys Kiteellä”.

Olli Riihihuhdan muistolle

Sukuseuramme jäsen **Olli Riihihuhta** (Juho/Heikki) kuoli Espoossa 9.1.2020 pienen kotitapaturman vaikeisiin seurauksiin. Hän oli kuollessaan 88-vuotias.

Olli oli syntynyt Saarijärvellä, mutta muutti puolivuotiaasta alkaen asuinpaikkaa useamman kerran isänsä työn mukana. Isä oli kiertävän mieskotiteollisuuskoulun opettaja Jyväskylän länsipuolella. Pitkäaikaiseksi asuinpaikaksi tuli Keuruun Haapamäki, kun Olli aloitti koulunkäynnin Haapamäen yhteiskoulussa. Samassa koulussa olivat oppilaina Virroille evakkoretkillä päätyneet Lauri, Aaro ja Rauni Kohonen. Olli ja Rauni olivat lukiossa luokkatovereita. Noilta kouluvuosilta on Lassin luokka julkaissut omakustanteena pienen muistelukokoelman ”Vilman villikot”, jota on suvun piirissä vielä paperijulkaisuna hyllyissä.

Työuransa Olli teki tienrakennus- ja suunnittelu-tehtävissä Turussa ja Helsingissä.

Ollin ja Raunin tiet kohtasivat 1980-luvun alussa. Yhteinen asuinpaikka oli Espoonlahti, jossa Rauni oli asunut jo 1960-luvun lopulta alkaen. Espoonlahdessa asui enimmillään toistakymmentä sukuseuramme jäsentä ja nuorisojäsentä. Olli ja Rauni ovat olleet tärkeä osa tätä paikallista sukuyhteisöä.

Käsistään käteväenä miehenä Olli viihtyi saarimökillä Kemiönsaaren pohjoispuolella ja piti paikat siellä priimakunnossa. Olli oli aina valmis auttamaan, kun vähemmän taitavat tarvitsivat neuvoa ja remonttiapua. Myöhempinä vuosina, kun mökkityöt alkoivat jo vähän painaa, Raunilla ja Ollilla oli mahdollisuus matkustella eri puolilla maailmaa. Mieleen ovat jääneet heidän kertomuksensa esimerkiksi Kiinasta ja Norjan rannikon vuonomatkoilusta.

Sukuseuran tilaisuuksissa ja Sortavalan-matkoilla Olli oli monet kerrat mukana Raunin kanssa. Hänen hillitty olemuksensa tuli monille tutuksi, vaikkei hän ollut päällimmäisenä äänessä. Ollin lanko Aaro Kohonen kuvasikin Ollin olemusta osuvasti: ”Olli ei puhu paljon, mutta aina asiaa”. Ystävällinen, asiallinen ja myönteinen suhtautuminen ihmisiin jää vahvaksi muistikuvaksi Ollista. Kohosen sukuseura kunnioittaa jäsenensä Olli Riihihuhdan muistoa.



Ilkka Olli Oskari Riihihuhta

s. 16.03.1931

k. 09.01.2020

Jussi Simpura



Raija Medleyn muistolle

Raija on poissa

Sisareni Raija (Juho/Eeva) kuoli yllättäen aivoinfarktiin ollessaan perheensä kanssa viettämässä kesälomaansa Vammalan seudulla. Tämä tapahtui viime kesänä, vuonna 2019. Raija oli minua noin kolme vuotta nuorempi. Kuollessaan hän oli alle 75-vuotias. Raijan äkkikuolema oli läheisille, sukulaisille ja tuttaville hirveä järkytys.

Ihmisenä Raija oli opittu tuntemaan ystävällisenä, auttavaisena ja sosiaalisena, kaikkien kaverina. Yliopisto-opinnot suoritettuaan minulle läheinen sisareni avioitui ja muutti Oxfordiin. Hän sopeutui hyvin englantilaiseen arkielämään. Arvelen, että tärkeitä asioita Raijan elämässä olivat hyvä avioliitto, kaksi aikuista tytärtä ja kolme lastenlasta. Viimeksi mainitut olivat mummonsensa silmäteriä.

Vaikka Raijaa voitiin luonnehtia perhekeskeiseksi, hänellä riitti tarmoa ja energiaa myös harrastuksiin. Sellaiseksi haluan mainita ennen kaikkea silkkikankaiden muokkaamisen kauniiksi ja muodikkaiksi mekoiksi ja erilaisiksi asusteiksi. Näitä Raijan suunnittelemissa ja tekemissä muotiluuomuksissa olen voinut eri tilaisuuksissa ylpeänä ihaila muiden sisarteni, kuten Sirkan ja Sinikan yllä. Tämä silkkiharrastus oli Raijalle niin kiinnostava ja tärkeä, että siitä tuli ajoittain melkein oheisammatti.

Raijalla oli muitakin harrastuksia, kuten matkustelu, jooga, lenkkeily ja suomalainen kaunokirjallisuus. Suomalaisen kaunokirjallisuuden harrastukselle loivat pohjaa filosofian maisterin tutkinto ja kokemus kirjastoalalta.



Raija Marjatta Medley o.s. Ijäs

s. 30.01.1944

k. 06.08.2019

Raijan hautajaiset ja siunaustilaisuus pidettiin Tampereella Kalevankankaan kappelissa. Tilaisuudessa oli osittain kansainvälinen yleisö, joka kiinnostuneena seurasi suomalaista hautajaisseremoniaa, jossa oli ripaus englantilaistakin perinnettä. Omat ajatukseni pyörivät ennen kaikkea Raijan vaihtelevan ja värikkään elämän ympärillä. Ajatukseni viivähtivät lyhyesti myös lähisukulaisissa, eli isässä, äidissä ja perheemme lapsikatraassa. Meitä lapsia oli alun perin kuusi. Nyt se on harventunut Raijan poismenon myötä kolmeen. Pois menneet sisarukset elävät siitä huolimatta ikuisesti muistoissani.

Raijaa kaivaten ja muistaen:

Veljesi Teuvo Ijäs

To the memory of Raija Medley

I first met Raija in a classroom in Tampere in the winter of 1973. I was a very inexperienced teacher and she was a rather quiet student in a conversation class run by the Cambridge School of English. She was then working in Tampere University library and we first got to know each other better when the class went together to a 'ravintola' near the end of the course. In the summer of the same year I invited her to visit me in England.

By September I had a position as lecturer at the Englantilainen Filologian Laitos in Tampere University, a job I would never have got without Raija's assistance with the precise requirements of a Finnish university job application. That was also the beginning of our life together and of my time living in Finland. In 1974 Raija bought a small flat in Lapintie where we lived for three years. In July 1975 we accepted the expectations of the time and got married very quietly in the registry office in Tampere. Our first child, Elina, was born in Tampere Hospital in November 1977 and by the summer of 1978 Raija had agreed to leave her job at the library and move to Britain "just to see what it might be like".

Our life in Britain did not start very auspiciously. We were living in a converted barn in Yorkshire during the coldest winter in a decade. Raija could not understand why British houses were so badly insulated and difficult to heat and why our house was even worse. But we all three survived the winter and the following year moved to Oxfordshire where I had been offered a job as a language teacher in a school in Oxford. In February 1980 our second child, Inkeri, was born in the John Radcliffe Hospital in Oxford while we were living in a small cottage in the village of Long Wittenham.

During this period Raija had time to return to her love for sewing and textiles and to sell her work at local events.

This was the beginning of a career as a textile artist which became her life's work in Britain. When we were finally able to buy a house in Oxford she first had a workroom at home and later rented studio spaces, first in North Oxford and later in the nearby town of Abingdon. Our weekends were often spent going to craft fairs in London and the south of England and the children got used to being packed up in the car with all Raija's stock and display equipment.

This nomadic form of trade came to an end when she finally had the opportunity to open her own shop in the Cowley Road in Oxford. For 12 years 'Uniikki' became a landmark in the city and beyond for Raija's extraordinary wealth of colourful designs. It was hard work for Raija who made almost all the stock from cards to coats and dresses but it also gave her immense satisfaction. When she finally closed the shop she felt she had achieved her life's ambition though of course she continued to create and sell on a smaller scale from home right up to the end of her life.

Raija never forgot her roots in Finland. She only spoke Finnish to Elina and Inkeri who are now very proud to be bilingual and have a strong sense of their own Finnish connections. Every year we have always spent some weeks in the summer in the summer cottage that originally belonged to Raija's mother and which we now share with her sister, Sinsu. It was a very important place for Raija and for all of us in the family.

Paul Medley



Pekka Simpuran muistolle

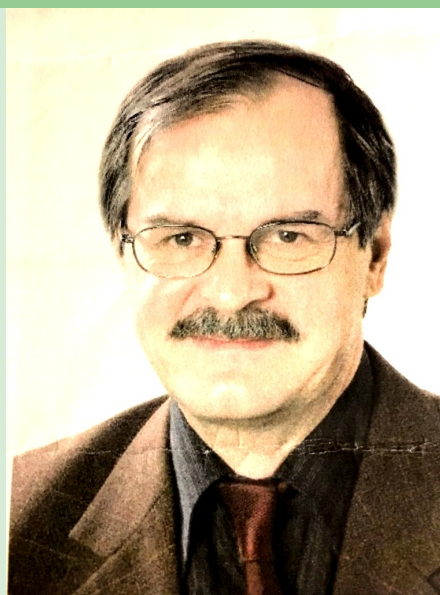
Kohosen sukuseuran perustajajäsen ja Kohokohtia -lehden pitkäaikainen päätoimittaja Pekka Simpura (Juho/Aune) menehtyi sairaskohtaukseen 29.4.2019. Tämä muistokirjoitus on muokattu hänen hautajaisissaan 1.6.2019 pidetystä muistopuheesta. - Jussi Simpura

Muistan kaksi vuotta nuoremman veljeni Pekan 2-vuotiaana pyöreäposkisena nappisilmänä Pekan ensimmäisen kodin pihalta, Mikkelistä Osuuskauppa Suur-Savon vanhan leipomon portilta. Tämä ensimmäinen muistokuva on tietysti valokuvien vahvistama. Sama rauhallinen, pyöreäposkinen olemus säilyi Pekalla vielä pari vuotta pitempään ja teki hänestä tätien ehdottoman suosikin.

Ensimmäiset vuodet Vipusenkadulla

Varsinainen lapsuuskotimme on Mikkelissä Vipusenkadulla, jonne muutimme marraskuun lopulla 1953 silloisen Mikkelin ulkoreunalle. Seuraavan tammikuun alussa, loppiaisena 1954, pidettiin sitten tupaantuliaiset ja samalla siskomme Eeva-Maijan ristiäiset. Paikalla oli paljon monilukuisen sukumme jäseniä - meillä oli esimerkiksi lähes 50 serkkua, evakkoretkien seurauksena eri puolilla maata.

Pekka oli tuolloin 2,5 - vuotias, ja hänellä oli pitkään hauska, lapsenkielinen ja samalla pohdiskeleva puhetapa. Ristiäisissä hän oli lausunut äidin kertoman mukaan: ”Kuune äiti, tuo pappi tannoo taivaan itä ja enkeni. Meijän itä on taivaan itä ja meijän äiti on enkeni”. Tämä lausuma ei estänyt Pekkaa kuitenkaan uhmaamasta ylintä auktoriteettia muutamaa kuukautta myöhemmin, kun hän isän antamaan kasvatukseen tyytymättömänä julisti tälle: ”Et tinä one mikään määnääjä tättä tanotta”. Pekassa oli jo pienenä poikana nähtävissä monia hänelle koko ikänsä varrella tyypillisiä piirteitä. Hän oli sitkeä ja päättäväinen pitämään kiinni omista tavoistaan ja tavoitteistaan. Pekka ei sietänyt sitä, että häneen omiin asioihinsa puututaan tai että niistä turhaan udellaan. Hän viihtyi myös sellaisissa leikeissä, joita leikki ihan yksin.



Pekka Jalmari Simpura

s. 30.06.1951

k. 29.4.2019

Ensimmäisenä parina kesänä Vipusenkadulla tontti oli täynnä maakasoja, kiviä ja kuoppia. Pekalla oli oma leikkipaikka, jossa hän istui tunteita asettelemassa kiviä erilaisiin rakennelmiin: ”Pekka nakentaa taunaa”. Paria kesää myöhemmin hän piti omaa maatilaa kadun-varren pientareella. Maatilan nimi oli Maanila, pinta-ala ehkä neliömetrin, ja huippusatovuotena siinä kypsyi muun muassa 5 rukiintähkää.

Pekka kuninkaana

Pekan kuninkaallinen tehtävä syntyi, kun 1950-luvun lopulla kymmenkunnan kaverin kanssa perustimme maan, Paitsio-Pakimaan. Sen nimi ja alkuajatus syntyivät Pekan ja kaverimme Peten seurassa isompien jalkapallon peluuta ja ryhtyessä laulamaan toistolaulua ”paitsio-paki, paitsio-paki.” He varmaan jo nimesivät silloin itsensä kuningas Paitsioksi ja prinssi Pakiksi.



Varsinaisen maaleikin aikana, noin neljän vuoden ajan, Pekan virallinen arvonimi oli kuningas Paitsio I Miissinen. Kaikilla asukkailla oli tämän tyyppiset nimet. Leikki lähti liikkeelle hitaasti, mutta laajeni sitten monipuoliseksi valtioksi: valtio-elimä, oikeuslaitos, kauppa ja muita elinkeinoja, yliopisto, paljon käsin kirjoitettuja sanomalehtiä ja kirjallisuuttakin, oma raha ja niin edelleen. Ja ennen kaikkea urheilua: kymmenen asukkaan väestö jakautui enimmillään kolmeen eri lajeissa kilpailleeseen urheiluseuraan. Maan toiminnan loppuminen oli kirjoitettu sen lakiin, jossa eläkeiäksi oli määrätty 15 vuotta. Kun iso osa väestöstä oli poistunut jo eläkkeelle, yritti Pekka vielä yhtenä nuorimmista viimeisenä kesänä saada maan toimintoja liikkeelle, mutta eläkeaalto oli tehnyt tehtävänsä ja leikki loppui. Paitsio-Pakimaa oli meidän mukana olleiden yhteinen salaisuutemme eikä siitä puhuttu juuri mitään ulkopuolisille: kotiväelle tai muille lähitalojen kavereille. Päätimme kuitenkin, että kuningas Paitsio I:n hautajaisissa voimme kertoa asiasta julkisesti. Sattumalta juuri talvella 2019 tulimme ryhtyneeksi toimeen Paitsio-Pakimaan historian kirjoittamiseksi ja säilyneiden yli sadan dokumentin systemaattiseksi järjestämiseksi saataville. Kaikki jäljellä olevat kansalaiset tapasivat Mikkeliissä maaliskuussa 2019 ja Pekka oli mukana myös parissa valmistelevalta tapaamisessa. Tavoite säilyy, mutta Pekka ei päässyt näkemään sen saavuttamista.

Opintoja, työtä, urheilua, järjestöjä - ja Espoon Soukkaa

Pekka oli omimmillaan hallinnollisten toimien ja niiden tukitoimien suunnittelussa ja pyörittämisessä. Opiskeluaikanakin hän työskenteli tämän tyyppisissä tehtävissä Savolaisen osakunnan asuntola-asiamiehenä. Pekan työura suuntautui sitten hallintoon. Työtä löytyi Säteilyturvakeskuksesta, Espoon kaupungin joukkoliikennesuunnittelusta sekä Rikosseuraamuslaitoksesta.

Opiskeluvuosina Pekka innostui kunto-urheilusta, jota harrasti vuosikymmeniä. Hän oli moninkertainen Finlandia-hiihtäjä, Sulkavan soutaja ja kestävyysjuoksu -tapahtumien osallistuja. Hänen mieluisana harrastuksenaan oli seurata kestävyysurheilua kesällä ja talvella myös lyhyiksi jääneinä eläkevuosina.

Soukassa Pekka asui puolet elämästään. Soukka oli yksi Kohosen sukuseuran jäsentihentymistä. Enimmillään meitä oli täällä 5 äidin puolen 22 serkusta. Soukan vuosina osallistuminen paikallispolitiikkaan, järjestötoimintaan ja seurakuntaan olivat Pekalle iso osa elämänsisältöä. Vuonna 2018 30 vuotta täyttäneessä Kohosen sukuseurassa hän oli mukana alusta alkaen, pääosan ajasta seuran lehden ”Kohokohtia” päätoimittajana. Taloyhtiössä toimiminen oli myös tärkeää, niin hallituksessa kuin piha-alueen hoitotoimissa.

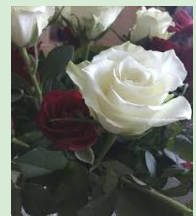
Viimeiset käynnit ja toimet

Maaliskuun 2019 kaveritapaaminen oli myös Pekan viimeinen käynti Mikkeliissä. Jokseenkin aina Mikkelin ohjelmaan sisältyi tutustumisajelu, tunnin autoretki ajantasaisen kuvan saamiseksi paikkakunnan rakennus- ja liikenne-toiminnoista. Näin tehtiin maaliskuussakin. Tämä kuvastaa Pekan elämänikäistä kiinnostusta paikallisiin oloihin ja erityisesti kaupunkien ja rakentamisen edustamaan edistykseen.

Pekalle oli ominaista kiinnostus erilaisten järjestelmien luotettavaan, tasapuoliseen ja oikeudenmukaiseen toimintaan. Tämä näkyy myös hänen viimeiseksi jääneeksi kirjoituksensa Espoonlahden sosialidemokraattien vaalisivuilla huhtikuun 2019 alussa.

Viimeisen kerran tapasin Pekan kymmenisen päivää ennen hänen poismenoaan. Satuimme samaan bussiin matkalla Soukkaan, Pekka, minä ja Kirsti. Pekka pohdiskeli hyväntuulisena erilaisia asioita innokkaasti, esimerkiksi sitä, että jos hän vielä matkustelisi, voisi Kiina olla kiinnostava kohde. Viimeinen puhelin-keskustelumme oli päivää ennen hänen kuolemaansa. - Kiina jäi Pekalta näkemättä. Viimeinen kävelyretki päättyi kotitalon alaoven tuntumaan, jossa sairaskohtaus hänet tavoitti.

Pekka oli matkalla kotiin, ja kotiin Seijan luokse hän melkein pääsikin.



Niilo Kohosen muistolle

Sukuseuramme kunniajäsen ja perustajajäsen **Niilo Kohonen** (Juho/Yrjö) menehtyi nopeasti edenneeseen sairauteen Helsingissä 17.12.2019. Hän oli syntynyt Sortavalassa 17.3.1928 Yrjö ja Alma Kohosen perheen nuorimmaisena ja oli siis kuollessaan 91-vuotias.

Niilo mainitsi usein asuneensa Sortavalassa kaikkiaan kahdeksassa eri osoitteessa sotavuosina ja niitä ennen. Lisäksi tulivat asunnot Valamon lähellä Mökerikön saarella sekä Valamon pääsaarella kouluviikoilla. Niilon isä Yrjö oli Mökerikön pikkusaarella sijainneen rannikkotyökistöpatterin päällikkö. Muutamana kuukauden ajan ennen Niilon syntymää perhe oli asunut Karmalanjärven Koholahden rannalla Kohosten vanhalla paikalla Karmala N:ro 15:ssa.

Valamon Kohosten vaiheista ja suvusta sitä ennen ja sen jälkeen kertoo kirja ”Valamon Kohoset” (2009). Niilo oli yksi kirjan kolmesta kirjoittajasta sisarensa Kaija Kangasmaan ja sisarenpoikansa Timo Mattilan kanssa.

Pitkään elämään mahtui monenlaisia tapahtumia ja kertomuksia. Muistiin on esimerkiksi jäänyt Niilon eräällä Sortavalan matkalla kertoma tarina perunanviljelystä välirauhan aikana Liperin Pahapohjassa; matkareitti sattui viemään Pahapohjan tienhaaran vierestä. Saimaan Pyhäselän länsirannalle valmisteltiin silloin Suomen seuraavaa puolustuslinjaa, Salpalinjaa. Yrjö Kohonen perheineen oli asutettuna tuon linjan tuntumaan Pahapohjaan. He kasvattivat kotona elintarvikkeita, tärkeimpänä peruna. Kesällä 1940 oli Yrjö Kohonen saanut jostakin kunnan erän salpietaria ja päätti käyttää sitä runsaasti perunan lannoittamiseen. Perunat kasvoivatkin hyvin, suurimmat jopa lähes kilon painoisiksi. Mutta maku oli pilalla ja jättiläisperunoiden sato jäi syömättä!



Niilo Kalevi Kohonen

s. 17.03.1928

k. 17.12.2019

Sodan jälkeen Niilo kävi koulunsa loppuun Kyminlinnassa Kotkan vieressä. Se oli hänen isänsä Yrjön viimeinen palveluspaikka ennen siirtymistä eläkkeelle puolustusvoimista. Yrjö Kohonen toimi sen jälkeen vielä toistakymmentä vuotta Malmin seurakunnan tehtävissä.

Kotkan suunnalta löytyi myöhemmin myös Niilon puoliso **Marja-Liisa (os. Heikkinen)**. Sodan päätyttyä Niilo palveli ikäluokkansa mukana varusmiehenä. Varusmiespalvelun lopussa Niilo haki kadettikouluun, jossa tiesi saavansa ylläpidon seuraavien vuosien ajaksi. Kadettikoulun jälkeen hän päätti suuntautua sotilasuralle ja palveli ensin nuorena upseerina Koriolla. Ura eteni sotakorkeakoulun ja Ruotsissa saadun erikoiskoulutuksen kautta pääesikuntaan ja Suomen sotilasasiamieheksi Tukholmaan.

Jäätyään eläkkeelle puolustusvoimista Niilo teki vielä usean vuoden uran Helsingin kaupungin väestönsuojelupäällikkönä.

Niilo oli vuosikymmeniä aktiivinen järjestötoiminnassa. Tärkeimmäksi nousi Valamo-seura, jonka puheenjohtajana hän oli monet vuodet ja toimi muun muassa ”Valamo ja sen sanoma” -kirjan (1982) toimituskunnan puheenjohtajana ja toimittajana.

Näistä ansioista hän sai kotiseutuneuvoksen arvonimen vuonna 1997 ja hänet kutsuttiin Valamo-seuran kunniapuheenjohtajaksi.

Niilo oli aktiivisesti mukana myös Helsingin väestönsuojeluyhdistyksessä jo 1950-luvulta alkaen.

Kohosen sukuseurassa Niilon kokemus ja rauhallinen, järjestelmällinen olemus antoivat selkänöjää toiminnalle. Seuran perustamiseen ryhdyttiin Niilon 60-vuotispäivillä maaliskuussa 1988 Espoossa käydyssä keskustelun perusteella. Silloin laadittu lyhyt kirjelmä seuran perustamistahdosta on sukuhistorian ”Karmalasta kauemmalle” sivulla 110.

Niilon nimi mainittiin ensimmäisenä, kun kirjelmässä asetettiin nelihenkinen toimikunta valmistelemaan seuran perustamista.

Sukuseuran kunniajäseneksi Niilo kutsuttiin vuonna 2013.

Niilo siunattiin haudan lepoon Malmin hautausmaalle Helsingissä 25.1.2020. Kohosen sukuseura kunnioittaa kunniajäsenensä Niilo Kohosen muistoa.

Jussi Simpura/Esa Kohonen



Niilon siunaustilaisuus

Siunaustilaisuus pidettiin Malmin Isossa Kappelissa. Muistokukkien laskun jälkeen Petter ja Matilda Kohonen lauloivat yhdessä kauniin sävelmän *Amazing Grace - Oi armo ihmeellinen*.

Jussi Simpura ja Pirjo Lehtinen laskivat Kohosen sukuseuran muistokukat.

Siunaustilaisuuden lopuksi laulettiin yhdessä virsi *Maa on niin kaunis*.

Muistotilaisuus pidettiin Memori-juhlasalissa hautausmaan vieressä.

Muistotilaisuudessa Niiloa muistelivat hänen poikansa Esa Kohonen ja hänen pojanpoikansa Oskar Kohonen. Pojanpojat Petter ja Axel vaimoineen huolehtivat tilaisuuden musiikista. Petterin itse sanoittama ja esittämä laulu Niilon muistolle oli todella koskettava.

Sukuseuran puolesta muistopuheen piti sukuseuran esimies Jussi Simpura.

Paikalla oli lähiomaisten ja sukulaisten lisäksi Valamo-seuran edustajia. Seuran muistopuheessa korostettiin Niilon roolia Valamon luostarin tukijana ja avustajana. Valamossa hänet muistetaan edelleenkin näiden ansioiden johdosta.

Pirjo Lehtinen





UUTISIA JÄSENISTÖLTÄMME KOHOSTEN KOHOKOHTIA

Kaija Kangasmaan kuulumisia (Juho/Yrjö)

Kaija muutti syystalvella Laihialla omakotitalostaan upouuteen Marjapihlajan hoitokotiin. Paikat hohtavat uutuuttaan ja tilojen suunnittelu näyttää tosi onnistuneelta. Kaija toteaa kuitenkin: "Oma huone, omat kalusteet ja oma telkkari ja siinä se oma onkin."

Kaija ei ole oppinut vielä kotiutumaan ja sanookin: "Ei ole mitään kotitunnelmaa, kun ei ole mitään tekemistä.

Hyvä paikka tämä kuitenkin on."

Kaijan mietteet kirjasi
Eeva-Maija Mäki-Maunus

Kalevi Kulmavuori 80 vuotta 7.11.2019



Perhepiirissä juhlittiin 9.11.2019 Nummelassa sekä merkkipäivää että isänpäivää.

Edessä vasemmalla **Pirjo Lehtinen** (Juho/Pentti) ja **Kalevi Kulmavuori**. Lisäksi kuvassa Kalevin lapset perheineen, mukana myös lastenlapsia, nuorin lapsenlapsenlapsi on vajaan kuu-kauden ikäinen! Heitä on enemmänkin, kaikki eivät ehtineet mukaan.

Hyvää uutta vuotta 2020 Kohosen sukuseuran väelle! t. Jari ja Riitta Kohonen Jyväskylän Palokasta



Kuvassa alarivissä oikealla **Jalo** 8 v., keskellä **Arvo** 2 v., vasemmalla **Uljas** 6 v. **Tuukka Kohonen** (**Pekka/Olavi /Jari**) ja puoliso **Annika**. Pojat ovat innokkaita luistelijoita. Jalo on toisella luokalla koulussa ja tykkää matematiikasta ja askartelusta. Hän käy partiossa ja pelaa veljensä Uljaksen kanssa vesipalloa. Uljas käy eskaria. Arvo on päiväkodissa ja pelaa kaiken touhun ohella jalkapalloa. Kaikki kolme poikaa ovat Ukon (Jari) ja Mummun (Riitta) isoja iloja.

Kuvan otti Ukko-Jari

**Lähetäkää jäsenkuulumisia, tietoja
merkkipäivistä ja perhetapahtumista!
Olisi hyvä saada näitä tietoja kaikista
sukuhaaroista!**

Yhteystiedot ja osoitteet

**Mikäli omat yhteystietosi muuttuvat,
muistathan ilmoittaa siitä jäsenrekisterin
hoitajalle, Pirjo Lehtiselle, puh. 040-561 2730,
sähköposti: aune.lehtinen@kolumbus.fi.**

Oodin kauneutta valokuvin!



Oodi on huomiota herättävä rakennus, sen muotokielessä yhdistyvät niin perinteet kuin modernismikin. Kirjasto on näyttävä suomalaisen rakentamisen käyntikortti. Oodin pää- ja arkkitehtisuunnittelusta vastaa Arkkitehtitoimisto ALA ja rakennusurakoinnista YJS.



Ylintä kerrosta lukuun ottamatta Oodin julkisivu on kauttaaltaan puuta, mikä pehmentää Töölönlahden arkkitehtuurin yleisilmettä. Verhoilussa käytetty puu on kuusta, kolmannen kerroksen lattia on tammea ja kansalaisparveke mäntyä.